

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.



MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.



Leto XX.

V Celovcu, 20. junija 1901.

Štev. 25.

Tožba nadučitelja A. Dreota v Dobrlivasi zoper kmetico U. Matevžič.

Stvar tožbe je našim bralcem že znana iz našega poročila v 16. številu. „Mira“-a. Nadučitelj A. Dreota je tožil kmetico U. Matevžič v Lovankah radi razžaljenja časti, češ, da ga je po krivem obdolžila, da je on (Dreota) v šoli učil, da se tretji zakrament imenuje „golaž“. Pri obravnavi dne 3. aprila pred okrajnim sodiščem v Dobrlivasi je bila Matevžič obsojena na 7 dni zapora. Zoper to je vložila priziv; isto pa je storil tudi nadučitelj Dreota, češ, da je kaznen — prenzika!

Dne 7. junija se je v ti zadevi vršila pred c. kr. deželnim sodiščem v Celovcu druga obravnavna. Predsedoval je dež. sodni svetovalec dr. Moritsch, tožitelja Dreota je zastopal dr. Abuja, obtoženo Matevžič dr. Rosina iz Maribora.

Zagovornik dr. Rosina: Po načelu, da je najboljša obramba udarec, je tožnik takoj vložil tožbo zaradi razžaljenja časti. Tožil je bojzljivo žensko, vdovo, ki naj bi se s tem strahovala, da si isto govorili tudi drugi ljudje. Jaz sodim, da razsodba prvega sodnika pred juristično kritiko ne more obstati. — Obtožena je bila obsojena po §§ 488 in 493 al. 2. kazenskega zakona.

Kaj pravi § 493? V odd. 2. tega paragrafa berem: „Kazen zasluži ne samo prvi povzročitelj, marveč vsakdo, kdor taka razžaljenja na časti skuša dalje razširati.“ V smislu te postavne določbe manjka tako objektivni kakor tudi subjektivni učin, da bi se mogla obtožena obsoditi. — Česa naj se pa obtoženka obdolži? 1. Pogovor z Lucijo Rudolf; 2. pogovor z Fran Lipičem. — Pogovor z Lucijo Rudolf je bil ob priliki, ko je ta prišla na obisk; obtoženka ni šla k drugi, da bi razširila kako obdolžitev, marveč povodom obiska sta začeli govoriti o šoli, in obtoženka, ki ima dete v šoli ter je pobožna oseba, je izrekla svoje pomisleke o takih izrekih, ki so se menda brez krivde podtikale tožitelju. To je rekla brez kakega namena, da bi stvar dalje razširila, ne da bi se za to potrudila. Da, še več! Ženski sta bili sami v sobi, in ravno gledé tega dejanja manjka objektivni učin v smislu § 480, t. j., da mora dejanje biti javno.

Pa tudi gledé drugega dejanja, t. j. pogovora z Fr. Lipičem manjka tako subjektivni kakor objektivni učin. Obtoženka ni iz lastnega nagiba Lipiču kaj pripovedovala, marveč L. jo je vprašal. Ni je pa morda vprašal, kaj vé o učitelju, marveč, kaj je njeno dete pripovedovalo o šoli. V odgovoru na vprašanje, ki podá samo izrek otroka, pa se nikakor ne more najti kaznjivo dejanje, in zlasti ne kaznjivo dejanje v smislu § 493. V tem oziru si dovoljujem sklicevati se na razsodbo kasacijskega dvora, ki se tiče razsodbe ravno tega (celovskega) sodišča. Razsodba stoji pod št. 2325 v Manzovi zbirki. V utemeljevanju te razsodbe se pravi: „Kazen zasluži samo prvi povzročitelj, samo oni ki skuša (razžaljenje) razširiti. Kako naznanilo ni že tudi razširjanje.“ Ta razsodba se popolnoma strinja s tem slučajem.

Jaz mislim, da nejavni pogovor Matevžič z Rudolfino tudi zato ni podvržen kazenskemu zakonu, ker je obtoženki v predstojećem slučaju manjkal vsak namen za razžaljenje časti. Jaz nikakor nočem preiskovati, je li tožitelj Dreota izrekel besedo golaž ali ne; to vprašanje pustim ob strani; brez ozira na to pa je gotova stvar in vzeti moram za resnico, da je dete to besedo povedalo materi, ko je iz šole prišlo domov. Če je to res, je obtoženka obdolžitev mogla imeti za verjetno. Vprašala je deklico V.; vkljub temu še ni hotela verovati; ko je pa V. izrek tako potrdila, se je v nji obudila misel, da je to gotova stvar, in potem še le je svoj pomislek naznanila prijatelju. Pa ne samo učenka Vovk, marveč kakor je razvidno iz zapisnika prve obravnave, tudi učenca Heselj ter Lipičev sin sta isto potrdila. Čudno je, če se tu govori o kaki sugestiji. Obtoženka ni mogla drugače, kakor da je izpoved imela za resnično; ko je imela to za resnično, ni imela namena, koga žaliti, in zato se naj oprost, ker manjka subjektivni učin.

Če temu nasproti tožitelj (Dreota) trdi, da v tem oziru še nikoli ni kaj zakrivil, smatram to izjavo za napačno. Mogel bi (in stavljam bodem dotični predlog), dokazati, da je tožilec zaradi izrekov o veri imel že sitnost. Bilo je to ob času, ko je bil kn. šk. duh. svetovalec in župnik v Trbižu katehet na tamošnji šoli. Takrat se je oglasilo pri katehetu mnogo posestnikov, ki so izjavili, da je učitelj Dreota o božanstvu Jezusovem govoril kot o modrem možu, in nastala je govorica, da je učitelj

odrekel osebi Jezusovi božanstvo. Slučaj se takrat ni zasledoval in ne more se trditi, je-li učitelj Dreota kaj takega izrekel ali ne. Ali to stavljam pod dokaz, da so prišli posestniki h katehetu in da so vprašali, je-li dovoljeno, da učitelji v šoli kaj takega storé. To trditev stavljam pod dokaz in imenujem za priče posestnika K. O. na Jezerci in L. O. v Voglah. Če visoki sodni dvor ne pride po drugem dokazovanju do oprostite, predlagam, da se današnja obravnava preloži ter zaslišijo priče.

Mislím, da prvi sodnik ni storil prav, ko ni zaslišal otrok, zlasti hčere obtoženke; z ljubeznivim ravnanjem bi se mu bilo posrečilo, izvedeti resnico. Če visoki sodni dvor ni v stanu, že danes oprostiti obtoženko, predlagam, da se obravnava preloži zato, da se zaslišijo priče U. Matevžič, B. Heselj, A. Vovk.

Visoki sodni dvor! Tožitelj (Dreota) se je konečno tudi pritožil zoper prvo obsodbo, češ, da je kaznen prenzika; jaz mislim, da ni storil prav. Med omikanimi ljudmi se navadno ne zgodi, da se v pravdah zaradi razžaljenja časti kdo pritoži radi prenzike kazni, ker omikanemu človeku zadostuje, da se sodnijsko dožene, da se je komu res žalila čast. Jaz vidim v vsaki, še tako nizki kazni zadostilo za žaljenje na časti, če je kdo bil razžaljen.

V tem slučaju se je pod samimi olajševalnimi okoliščinami zoper žensko, ki je bila doslej neomadeževana, ki je vdova ter mora skrbeti za otroke, izrekla kaznen zapora. Jaz mislim, da se mora ta kaznen imenovati drakonična. Jaz prosim sodni dvor, da obtoženo oprost, oziroma dopusti moja dokazila, ali v nepričakovanem slučaju vsaj spremeni kaznen v denarno globo. (Konec sledi.)

Koroški deželni zbor.

Koroški deželni zbor je pričel zborovati v pondeljek dne 17. junija. Deželni odbor je predložil razna poročila, predloge itd., ki so se odkazali odsekom. Med drugim je dež. odbor predložil načrt

novega volilnega reda za deželni zbor.

Novi načrt se je izročil v pretresovanje posebnemu odseku 7 članov. Konečno pa se bo o njem sklepalo še le v prihodnjem zasedanju. Najvažnejše določbe novega načrta so:

1. Napravi se nov volilni razred po vzorcu V. kurije volilnega reda za državni zbor z

PODLISTEK.

Izgubljena ženka.

(Poslovenil Rožan.)

Potočarjevemu Jožeku je všla njegova ženka. Pred pol letom je bil Jožek vzel Hribernikovo Barbiko v zakon; v prvem času mladega zakona je ženka tako božala, da je Barbika mislila: v zakonu sije vedno solnce na jasnem nebu in tako mora ostati na vekomaj. Amen. — Ko so se pa za par mesecev na zakonskem nebu vendar prikazali majhni oblaki, postala je Barbika čemerna, trmasta in jezikava. Dolgo časa je Jožek potrpežljivo prenašal vse; a nekega dne je njegova pratika kazala na slabo vreme in ko Barbika ni jenjala oblakov razpihovati, nastal je res hud vihar. Jožek je svoji ženki natanko izprašal vest, dal ji je tudi zveličalni pouk pa — nobene odveze.

Barbika je vzdihovala in jokala, potem hitela v svojo kamrico, spravila nekatere reči v veliko ruto in brez slovesa romala na Hribernikovo k starišem.

Štirinajst dni je pobegla kmetica bila že na Hribernikovem in vsak dan ji je bilo bolj neprijetno; hrepenela je dol k Potočarju in dala bi celo kmetijo za to, da bi mogla s svojim Jožekom zopet živeti v ljubezni in slogi. Tudi Jožek je jako pogrešal svojo ženko; žalosten in potrjen je hodil okoli in si je očitil, da je Barbika vendar storil krivico. A Jožek je imel svojo glavo in Barbika svojo; noben ni hotel storiti prvega koraka do sprave. Tako sta čakala eden drugega; Barbika je sedela zgoraj pri okencu svoje kamrice in hrepenela dol

k Potočarju; Jožek pa je sedel pri oknu velike hiše in vzdihoval gor k Hriberniku. — Konečno se je beseda iz paradiža: „Ni dobro človeku samemu biti.“ Jožeku oglasila tako močno v srcu, da je sklenil storiti prvi korak k združenju, a prav za prav le pol koraka. Šel je v farovž h gospodu župniku. Župnik, ki so Jožeka radi imeli zavoljo šaljivih dovtipov in govorov, so ga sprejeli s smehom.

„Kaj pa bo dobrega Potočar“, so vprašali že od daleč. — „Imel bi veliko prošnjo, reče Jožek; „nekaj sem izgubil in bi prav lepo prosil, ko bi mi gospod pomagal malo iskati.“

„To pa niste zadeli na pravega, Potočar; jaz imam zato preslabe oči.“

„Oh, ta reč je že tako velika, da jo bodo gospod še brez očalov lahko mogli videti.“ — „Jaz imam pri iskanju prav malo sreče,“ zagotavljali so župnik; „mislim, da bo najmodreje, da daste to reč oklicati.“ — „Prav, prav mi je,“ smejal se je Jožek, „pa mislim, da gospod tega ne bodo hoteli storiti.“ — „Zakaj pa ne? Saj bote plačali najdenino?“ — „To pa že, kolikor hočejo.“ — „Jaz nočem nič, mislim le poštenemu naslecu.“ — „Ko bi pa oni ta pošten nasledec bili, daroval bi nov, zlat mašni plašč.“ — „To bom pa komaj zaslužil; a povejte, kaj ste prav za prav izgubili?“ — „Gospod, ne upam se povedati.“ — „Zakaj pa ne? Ali je kaj hudega?“ — „Zadeli ste, gospod, nekaj hudega!“ — „Potem pa pustite, naj je izgubljeno; kaj hudega iskati bi bilo greh.“ — „Tako hudo pa vendar ni.“ — Župnik premišljuje, potem pa vpraša dalje: „Ali je ta reč veliko vredna?“ — „Hm, hm, kakor je,“ odgovoril je Jožek, „za me je ta reč že nekaj vredna.“ — „Ah, že zastopim,

tako nekaj, kar vas posebno veseli.“ — „Prav imajo gospod.“ — „Ali ste to reč kupili?“ — „Ne, dobil sem jo.“ — „Konečno je morda birski tolar?“ — „Ne, to ni.“ — „Ali pa kaka stara dragotinja?“ — „Ne, prav mlada dragotinja (šac).“ — „Je to denar?“ — „Ne.“ — „Morda kakšna podoba?“ — „Pač, nekaj takega,“ vpil je Jožek. — „Je to sveta podoba.“ — „O Bog vari! To pa čisto ne!“ je živo ugovarjal Jožek. — „Je grda podoba?“ — „To ravno tudi ne, a malo dolgolasa.“

„Iz tega naj bo kdo drug pameten,“ vzdihnil je župnik; „zdaj mi pa povejte, kakšna je tista podoba; imam še drugega dela, kakor uganke reševati.“

„Gospod,“ rekel je Jožek počasi; „to je podoba, in da celo povem, ženska podoba; imenuje se Barbika in do štirinajstih dni je bila pri meni za gospodinjjo; malo sem se z njo sprl in všla je k Hribernikovem in že dva tedna nisem o njej kaj slišal. Kaj pa je zdaj storiti? Če mislijo, da je najboljša oklicati, nimam nič zoper to; a če bodo na prižnici povedali, morajo povedati pa le dobre lastnosti; na primer, da je lepa, pobožna, ročna, dobra kuharica, najboljša gospodinja v celem kraju itd. itd. In kakor sem rekel, če mi ženico nazaj dajo, dobijo kot najdenino lep mašni plašč.“

Župnik je od smeha padel na svoj stol. Dolgo se je smejal in solze so mu tekale po licu. Konečno je dejal: „Potočar, mašno obleko si bom zaslužil. Pazite, jutri popoldne pride izgubljena ženka domov.“

Drugi dan je korakal župnik navzgor k Hriberniku. Hribernikovi so se prav ustrašili tega obiska. Župnik je rekel, da je slišal, da je nji-

8 volilnimi okraji; namreč: a) Mesto Celovec. — b) Sodnijska okraja Celovec-dežela in Trg. — c) Okrajno glavarstvo Št. Vid. — d) Okrajno glavarstvo Volšperk. — e) Okrajno glavarstvo Velikovec. — f) Sodnijski okraji Beljak, Paternijon, Rožek in Borovlje. — g) Sodnijski okraji Šmohor, Kotiče, Podkloster in Trbiž. — h) Okrajno glavarstvo Špital. — Da sme kdo voliti, mora vsaj eno leto stanovati v deželi. V ostalem veljajo iste določbe, kakor za državnozborske volitve.

2. Število deželnih odbornikov se pomnoži na 5.

3. Volitve so direktne in tajne tako v splošnem volilnem razredu, kakor v onem za mesta in kmetske občine.

4. Kmetijske občine volijo 14 poslancev in sicer po sodnijskih okrajih: a) Celovec-okolica. — b) Trg. — c) Borovlje in Rožek. — d) Št. Vid in Svinec. — e) Breže, Stari Dvor in Krka. — f) Velikovec in Dobrlavas. — g) Pliberk in Železna Kapla. — h) Volšperk, Št. Lenart, Št. Pavel. — i) Beljak in Paternijon. — j) Trbiž in Podkloster. — k) Šmohor in Kotiče. — l) Špital, Sovodje in Milštat. — m) Zgornja Bela, Vogle in Greifenburg.

Za volitev v splošni kuriji in kmetskih občinah je vsaka občina volilni kraj.

Dopisi.

Slovinci! Zakurite na večer 4. julija v čast slovanskima apostoloma sv. Cirilu in Metodu po vseh slovenskih gorah in planinah prav mnogo kresov.

Velikovec. (Povečanje mestnega vodovoda.) Že par let semkaj ugibajo naši mestni očetje, kako bi se dalo za naše mesto več pitne vode pridobiti. Pomanjkanje vode je posebno po zimi prav občutljivo, večkrat se je moral vodovod pred vodom v mesto zvečer zapreti, da se je čez noč več v nabiralniku v Mrzlivodi nabralo. Vzroki, zakaj mestni vodovod v Mrzlivodi ne zadostuje več, so razni. Pred vsem je dognana resnica, da se v mestu z vodo premalo štedi; pipe se pustijo dostiokrat odprte in tako gre mnogo vode v zgubo. Potem je tudi gotovo, da tukajšnji pivovarji zdaj veliko več vode rabijo, kakor poprej, zakaj njihova obrtnija se je v zadnjih časih zelo razvila. Koliko se v pivovarnah vode potrebuje, se dá lahko izračunati, ker je dognano dejstvo, da se za napravo enega hektolitra pive rabi pet hektolitrov vode. Že pred par leti, kakor sem že svoječasno poročal, je dala naša občina vrelce v Mrzlivodi na odtočni strani z močnim betonizidom obdati, da bi se tako odtok vode na druge strani kakor v zbiralnik zabranil, in se v mestni nabiralnik več vode navedlo. Ali celo delo, ki je stalo nad tisoč goldinarjev, ni imelo povoljnega uspeha; pomanjkanje vode se s tem ni odpravilo. Sploh trdijo tudi nekateri, da nabiralnik v Mrzlivodi previsoko stoji, ker glavne vodne žile leže nižje. Mimogredé bodi tudi gledé vode v Mrzlivodi omenjeno, da se je preiskovalna postaja v Gradcu, ki je pred kratkem to vodo preiskala, izjavila, da ova voda ni vrelska voda, ampak samo prehodna voda, ki pride iz lačnice blizu Lužnika v Spodnjih Trušnjah. Ker se tedaj v Mrzlivodi ni dalo več vode pridobiti, začeli so lani vodo iskati v Holcarjevem grabnu na severni strani Vinogradov.

hova hči, Potočarka, tukaj, in da bi rad par besedij ž njo na samem govoril.

Ko je bil župnik z Barbiko sam v sobi, je začel mladi ženi resno govoriti: ali ne pozna dolžnosti svojega stanú, ali je že pozabila, kar je pri altarju obečala, in ali more odgovor dati za pohujšanje pred celo faro; . . . da bo že vedela, kam sliši . . .

Žena se je jezno namrdnila in rekla, kam sliši, da vé dobro; da pojde zopet dol k Potočarju, a Jožek mora prej gor priti in jo za to lepo prositi; naj pošlje, kogar hoče, to pri nji nič ne velja; ne papež ne cesar je ne bodeta doli prisilila.

Župnik jo je porogljivo pogledal po strani in suho dejal: „Tudi dobro; potem vas pač moram v nedeljo s prižnice oklicati.“

„Kaj, kako, mene na prižnico?“ ustrašila se je Barbika.

„Dà, dà; pač oklicati kot izgubljeno reč!“

„Gospod, oni se vendar le šali!“

„Mi ne pride na misel; oklical vas bom — enkrat, in če ne bo pomagalo, dvakrat in trikrat.“

„Oklicati se pa ne pustim“, zavpila je Barbika.

„Zakaj pa ne?“ rekel je župnik malomarno.

„Saj ste bili že trikrat oklicani in ste potem radi šli k Potočarju; mislim, da bo oklic tudi zdaj še pomagal.“

„To jim je gotovo moj mož, Jožek, našepetal,“ ihtela je žena; „dà, temu bi bilo prav ljubo, ko bi me cela fara obirala.“

„To se motite, Potočarka,“ odgovoril je župnik; „vaš mož ni hotel o oklicu veliko slišati in o obrekovanju prav nič; on je o vas govoril le

stroški za ta vodovod so bili proračunjeni na 7000 goldinarjev. Ali kmalu je opazovanje dognalo, da vrelci v Holcarjevem grabnu niso stalni, ampak samo površni, to je v spomladi imajo dosti vode, v poletju pa zelo malo. Ta projekt se je tedaj opustil. Tako ni preostalo nič drugega, kakor Hoprijanov vrelce, ležeč ob Vovbrski cesti, ki je zelo močen in stalen in ima jako dobro vodo, navoditi v mesto, kar je občinski odbor tudi že sklenil. Ker pa leži ta vrelce nekoliko nižje kakor mesto, tedaj je njegovo vodo le umetnim potom mogoče spraviti v mesto. To se bo zgodilo tako, da se bo voda tega vrelca po cevih najpoprej napeljala v posebni zbiralnik, ki se bo napravil v sosednem, Šluetovem mlinu v Mlinskem grabnu, ki je lastnina naše občine. Odtod bo pa posebni sesalni stroj, katerega bo gnalo navadno mlinsko kolo (kakor n. pr. na Črni grad blizu Ruštata navadno kolo žene vodo iz Šmarjanskega potoka), gnal vodo v mesto. Da bo mogel sesalni stroj to delo izvršiti, potrebovalo se bo šest konjskih sil. Jedna konjska sila pa je moč, katero mora kak stroj izvršiti, ako vzdigne težo 75 kil v jedni sekundi jeden meter visoko. Ker je potok Vurla, ki žene v Mlinskem grabnu, stalen in ima njegova voda kakih 60 konjskih sil, je za gnanje sesalnega stroja več ko dosti moči. Namerava se pa novi Hoprijanov vodovod zvezati z dosedanjim Mrzlovodskim vodovodom, in sicer tako, da z naprej iz Mrzlovodskih vrelcev vode ne bodo več dali teči v veliki zbiralnik v Mrzlivodi, ampak v ta zbiralnik bode se po sesalnem stroju v Šluetovem mlinu gnala in zbirala samo voda iz Hoprijanovega vrelca. Voda od Mrzlovodskih vrelcev se bo pa v tamošnji zbiralnik le navodila še v slučaju potrebe, tako da se bo v mestu navadno le rabila voda od Hoprijanovega vrelca. Kmetje v Mrzlivodi bodo pa gotovo veseli, ako bodo smeli vodo od vseh vrelcev, kakor je bilo to v prejšnjih časih, rabiti in tako ne bodo več takega pomanjkanja vode imeli kakor lani. Da se pa more Hoprijanov vodovod zvezati z Mrzlovodskim vodovodom, je treba da so železne cevi, oziroma njene svinčene zveze, dosti močne, da morejo prestati pritisk sesalnega stroja v Šluetovem mlinu. Ker so cevi Mrzlovodskega vodovoda, saj nekatere, poskušene na pritisk 25 konjskih sil, tedaj je prav verjetno, da bodo mogle imenovani pritisk prestati, manj gotovo je to le gledé svinčenih zvez, s katerimi so posamezne cevi skupaj zvezane, ker so iste poskušene le na pritisk šest ali sedem konjskih sil. Stroški novega Hoprijanovega vodovoda so proračunjeni na 22.000 gld. Nastaviti se bo moral tudi poseben strojevodja, ki bo pazil na sesalni stroj v Šluetovem mlinu. Ovi veliki projekt ima pa tudi svoje nasprotnike; nasprotujejo mu lastniki mlinov v Mlinskem grabnu, med njimi tovarnar in občinski odbornik g. Pogačnik, češ, da so oškodovani, ako se Hoprijanov vrelce, katerega voda po zimi potočno vodo greje in zabranjuje, da potok ne zmrzne, ne bo več izlival v potok. Vendar se nam pa dozdeva, da lastniki mlinov s svojim protestom ne bodo prodrli, ker se namerava z novim vodovodom potrebi mesta do vode opomoči, tedaj splošni oziri potisnejo koristi posameznikov v ozadje. Vsekako smo pa radovedni, kako nameravajo naši mestni očetje ogromne stroške novega vodovoda pokriti? Ali se bodo zopet obrnili do navadne molzne krave, mestne hranilnice, ali se

dobro, na primer, da ste ročna, lepa, pobožna in najboljša gospodinja v celem kraju.“

„Ali je to res rekel?“ vprašala je Barbika živahno.

„Dà, in še več,“ odgovoril je župnik.

Barbika je malo premišljevala, konečno pa je skoraj proseče rekla: „Z oklicem pa vendar resno ne mislijo gospod?“

„Popolnoma resno“, odgovoril je ta; „še danes zvečer bom oklicni list pisal . . . sploh pa moram zdaj iti, da bom še v vasi obiskal bolnika. Bodite zdravi!“ In predno je mogla Barbika kaj ziniti, je župnik že za seboj zaprl duri.

Hude ure so bile zdaj po odhodu župnika za Barbiko. Na eno stran jo je veselilo, da jo je Jožek pogrešal in o nji tako lepo govoril; tudi je bila zdaj prepričana, da bo prišel in jo prosil, če le še par dni ustraja; na drugo stran se je pa bala oklica. Rekala si je sicer, da župnik tega ni imel za res, a vendar je zopet dvomila, ker je župnik tako resno govoril. Ko bi pa z oklicem resnico storil — o ta sramota! Ne, v to nevarnost se ni smela podati. Pozno popoldne je konečno strah zlomil in premagal trdo glavico. Ura je odbila pet, ko je Barbika skozi polje korakala k Potočarju. Šla je počasi s pripognjeno glavo.

Jožek pa je za njen prihod bil naredil velikanske priprave. Pred hišna vrata je postavil majhen slavalok, oblekel je praznično obleko, poslom je dal prosto — morali so se pa praznično obleči — dal je speči potice, iz gostilne prinesel vina, piva in mesa, dà, celo par kil smodnika je kupil. Ko je Barbika prišla bližje in zagledala slavalok, obšla jo je rudečica po vsem obrazu; pa že ji je hitel

pa bodo morali vendar le odločiti občinske priklade povišati.

Pliberk. (Blagoslovljenje zastave.) Na praznik presv. Rešnjega Telesa izpolnila se je tukajšnji „Družbi devic“ vroča želja, da je namreč dobila novo družbeno zastavo. Zastava nosi na belem svilnatem temelju lepi podobi Matere Božje z napisom: „Virgo virginum, ora pro nobis“ (devic Devica, prosi za nas) na jedni, in dobrega pastirja z napisom: „Jesu, bone pastor, miserere nobis“ (Jezus, dobri pastir, usmili se nas) na drugi strani. Blagoslovljenje so izvršili č. g. dekan pred slovesno procesijo in nam razložili v nemškem in slovenskem jeziku v zelo vspodbudnih besedah pomen zastave, katero je jedna družbenica nato prvokrat nosila v procesiji. Ta lepa in ganljiva slovesnost nam bo gotovo, posebno še „Družbi devic“, ostala v dobrem spominu. Omeniti je še treba, da so k zastavi, ki je kras naša cerkve, prav požrtvovalno prispevala poleg drugih vsa mestna dekleta.

Rožek. (Razno.) Na praznik vnebohoda, v nedeljo, in ob binkoštnih praznikih smo imeli jubilejne procesije, katere se je udeležilo obilno faranov; jubilejnega sv. obhajila se je udeležilo kakih tristo pobožnih. — Veličastna je bila procesija na dan presv. Rešnjega Telesa; posebno devic je bilo letos prav veliko; tudi požarna bramba, veteranci z godbo in zastavo, c. k. uradniki so bili zastopani. — Že drugokrat letos, in sicer po veliki noči skozi kakih štirinajst dni, in sedaj od 12. t. m. vira na c. k. jetnišnici bela zastava v znamenje, da v temnem zidovju ni kakega nesrečnega gosta. Da bi le vedno veselo vihrala! — Krasno in nadejno se je kazalo žito na njivah; sedanji dež je pa vse položil in s strahom napolnjuje pogled na njive srce kmeta, da ne bo dosti zrna, posebno pri pšenici, katera še ni prav odvetela. — Sadja ne bode toliko, kakor lani, pa nekaj mošta bomo vendar natlačili. — Vsled deževja Drava močno narašča, da sega do bregov. Bog nas varuj povodnji in sploh hudega vremena.

Beljak. (Raznoterosti.) Dne 5. junija imeli so beljaški luteranci veliko slavnost; polagal se je temeljni kamen novi luteranski cerkvi v Beljaku. K slavnosti so prišli protestanti od blizu in daleč, pa tudi dosti drugih radovednih ljudi. Beljaški vikar drznil se je celo mestne duhovnike vabiti k slavnosti. Slavnostni govor je govoril kot gornjekoroški agitator za luteranstvo že občeznani vikar J. Heinzelman slikajoč, kako se samo v njihovi viji najde sreča na zemlji in za večnost. (!?) — Na presv. Rešnjega Telesa dan zjutraj pa so bili po mestu lepaki, na katerih se ljudstvo pozivlje, da prestopi k lutrovski veri. Kaj takega je menda samo v Beljaku mogoče. Začeli so se lepaki tako-le: „Veste, kaj se v deželi pričinja? Začel se je pomenljivi čas. Mi hočemo proč od Rima — tja k čistemu evangeliju.“ O, da bi le šli enkrat ti huj-skači in protirimovci prav daleč proč od Rima tja v njih obljubljeno deželo Bismarka, v Prusijo, in pa za vselej tam ostali, potem bi bil vsaj enkrat mir pri nas. Naročeni pa so bili ti lepaki seveda iz Pruskega. Radovedni smo, če bo pristojna oblast kaj ukrenila, da se dotični tihotapec izvé. Sicer si pa vsak lahko izračuna, kdo bi jih bil lahko — naročil. Kaj bi neki zunaj na Pruskem rekli, ko

Jožek nasproti in jo je prijazno vzel pod pazduho. Ob enem so za hišo zagrmeli topiči in fantje so zajuckali, kakor bi bilo ob poroki. Mož jo je peljal v sobo za dobro obloženo mizo.

„Prvi dan moramo malo praznovati,“ dejal je; „veš, prvokrat sem te prelahko dobil, in drugokrat pretežko.“

Barbika ni vedela, kako se ji je godilo. Gani-la jo je pazljivost in prijaznost moževa, ob enem pa jo je jezil hrup in sijajnost. Ni vedela, ali bi se smejala, ali jokala; najrajše bi se bila pogreznila v zemljo.

Zgoraj v župnišču pa je stal župnik pri oknu in smejal se je, da so mu kakor grah debele solze tekale po licu.

Barbika je bila ta večer tako plašna, tako mirna in prijazna, kakor bi se bila še le včeraj v hišo priženila. Bežati se je za vselej odvadila; slovesni sprejem jo je predelal. O veliki noči pa je imel župnik pri službi božji novo, zlato mašno obleko.

Frišni raki.

Šegavo bablje je prineslo v Celovec rake na prodaj. Brž pristopi meščanka, pol Slovenka pol Nemka, rekoč: „Diese »raken« sain niks frišni!“ — „So frišni, so!“ odgovori žena, „naj le gospa poduhajo!“ — Meščanka res poduha, ali jojmene, v istem hipu jo vščipne rak in se ji nemilo obesi na nos. — „No, ali vam nisem povedala, da so moji raki frišni?“ reče sedaj kmetica in se zasmije z vsemi, kar jih je vpričo.

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda!

bi se tam za katoličanstvo na tak način agitiralo? Tukaj se ponuja luteranstvo, kakor kako slabo židovsko blago. Zgoraj omenjene lepake dal je župan vendar odstraniti. — V Beljaku so bili zadnji teden troji samomori. Dne 2. junija je bila zavolj nenravnosti od policije aretovana neka Terezija Ofner, 25 let stara, brezposelna natakara. V zaporu pa se je z ruto na okenjski ograji obesila. — V Rutah pri Zili se je dne 5. t. m. obesil posestnik Sačnik. Zmešalo se mu je.

Od Zile. (Pristopajte zilski podružnici slovenskega planinskega društva.) Pred dobrim letom ustanovila se je zilska podružnica slovenskega planinskega društva, katerega namen je vsakemu probujenemu Slovincu itak znan. To društvo je hvala Bogu še jedno tistih, v katero se ni vrnil ne bratomorni naš boj in tudi ne národní prepír sploh, kajti pošteni drugorodci so nam vsikdar „dobro došli“; s pokvčkami žabje baže pa se pravi planinec itak ne peča. K večjemu služijo mu take prikazni v zabavo in pomnoženje — teka. Človek bi torej mislil, da bo društvo, ki ima povsem blage, za našo národnost pa naravnost prevažne, četudi nepolitične namene, rastlo kakor fige na Goriškem; a temu vendar ni takó. Slovensko društvo izdaja svoj časnik „Planinski Vestnik“, ki je jako zanimivo pisan, kateri pa razgláša tudi imena novih urdov vseh podružnic; torej tudi zilske podružnice. Ta predel nam Korošcem pa ni v ponos, pač pa dobi v njem vsaki čitatelj koroški „svoj nos“ in kisel obraz. Dokler niso imena pred. duhovnikov pri kraju, si še lahko sučemo brke, a potem se začnjenja — suša. Čemu to? Kako to? Zakaj to? Jeli naš slovenski svet samo za nekatere vstvarjen? Ali res mora tujec podjesti in podkopati vse naše krasne kraje po naši sijajni nemarnosti in mlačnosti? Ali smo res slepi, da ne vidimo, kaj se z nami godi? Če bi si kdo upal odrezati nam prst za prstom — gotovo bi ga zato nihče ne hvalil. In kdo odstopi prostovoljno svojo ženo drugemu? In če bi mu jo kdo odpeljal, bi malokdo zaklical: „Heil!“ Z našo rodno zemljo pa delamo tako! Po ceni je, kakor gnjile čompe. — Pač res, mi nočemo biti gospodarji na svojih tleh, na svoji rodni zemlji! Kos za kosom je odstopimo prostovoljno in zvite nasprotnike še hvalimo na vse pretege zato, da nas uničujejo in potujčujejo. Naše národne trdnjave pa smatramo za nepotrebne, celo nam škodljive, in pustimo njih zgradbo — dobrim ljudem. Taka národna trdnjava je tudi naše planinsko društvo in en oddelek nje, „zilska podružnica“, katera se mora raztegniti vsaj do Celovca. Turska železnica je gotova stvar; pazimo, da nam ne ugrabi tujec skoz njo, kar je še našega — naše planine in naše gore! Pristopajte rojaki kot udje „zilski podružnici slov. plan. društva“ v mnogobrojnem številu! Ne mislite, da je to prazna stvar — velevažna je! Oborožujmo se! Utrdimo se! Dosti že smo spali, skrajni čas je, da bdimo! Pristop naznani se pod naslovom: Al. Knafelc, Völkendorfstrasse št. 3., Beljak.

Franjo Zilski.

Brdo ob Zili. (Občinske volitve.) Ako nihče več ne reklamira, ali se pritoži, smo z našimi občinskimi volitvami letos pri kraju. Prvi razred volili smo trikrat, druga dva potrjena bila sta prvo pot. Ko bi bili poznali dva moža prej tako, kakor ju poznamo danes, bi bila nam večina gotova; imeli smo ju za trdna kot skala, a prepričali smo se, da smo zidali bišo v blato. V tretjem in drugem razredu volili smo ju odbornikom, v prvem razredu pa sta oba volila — zoper nas. Pfuj! Tako smo zadnjič dobili po žrebanju tri naše in tri nasprotne obč. odbornike. Eden naših je dne 8. t. m. čisto brez potrebe izostal in tako pomagal nasprotnikom vsaj na — osla. Tudi gospod župnik in dekanijski administrator Jože Lakonik so storili, kakor skoraj vsakokrat, tudi to pot svojo dolžnost — doma; a gosp. župnik Jože Kren v Melvičah volili so trikrat z nami. Čast, komur čast gre! Vlada poslala je k zadnji volitvi kot komisarja g. okr. tajnika Stöflerja, kateri je vodil volitev popolno nepristransko. Namestnika sta dva naša in jeden učitelj.

Novičar.

Na Koroškem.

Slavnostna akademija. Tukajšnji gg. bogoslovci priredé tudi letos slavnostno akademijo, in sicer v četrtek dne 27. junija točno ob 5. uri popoldne po sledečem vspredu: 1. A. Foerster: „Domu“. Poje moški zbor. — 2. Pozdrav predsednika. — 3. Smetana: Koračnica iz opere „Prodana nevesta“. Vdarjajo tamburaši. — 4. Slavnostni govor. Govori g. Iv. Hornböck. — 5. A. Foerster: „Mladi junak“. Poje g. Janko Arnuš s spremeljevanjem glasovira. — 6. V. G. Brož: „Na valovih Jadranskega morja“. Vdarjajo tamburaši. — 7. Narodne pesni. Poje moški zbor. — 8. M. pl. Farkaš: „Hrvatsko kolo“. Vdarjajo tamburaši. —

9. Drugi govor. Govori g. Franc Ozvatič. — 10. F. Juvanec: „Pastir“. Poje moški zbor. — 11. M. Nerat: „Biseri“. Vdarjajo tamburaši. — 12. Sklepne besede predsednikov. — 13. J. Aljaž: „Občutki“. Poje moški zbor. — 14. Koračnice. Vdarjajo tamburaši. — Prejšnje akademije gg. slovenskih bogoslovcev so sijajno vspele. Gotovo se jim vredno pridruži tudi letošnja, in zato je želeli čim največ udeležbe!

Promocija. Naš koroški rojak, gosp. Rado Kušej, doma iz Libuče pri Pliberku, avskultant pri c. kr. deželnemu sodišču v Celovcu, je bil v sredo dne 19. t. m. v slavnostni dvorani c. kr. vseučilišča na Dunaju promoviran doktorjem prava. Iskreno čestitamo!

Pojedino so imeli dne 13. t. m. v Celovcu povodom potrjenja postave o novih železnicah. Ljuba nemškonacijonalna gospoda se je ob tej priliki pokazala zopet v pravi luči. Ker je župan Neuner povabil tudi nj. ekselencno knezoškofa s kanoniki in generala z drugimi vojaškimi dostojanstveniki, nacijonalci niso hoteli priti. Tudi Dobernig je udeležbo odklonil, dalje Lemiš in njih pristaši, med njimi menda tudi predsednik c. k. kmetijske družbe Čare! Izgovori, s katerimi hoče sedaj Dobernig opravičiti svoje postopanje, so puhli. Pri obedu je svitli knez Rosenberg napival županu Neunerju in med drugim omenjal, da naj so Nemci tudi do Slovencev pravični, ter naj se ž njimi doseže sporazumljenje. Pa s temi besedami je govornik zadel v sršenovo gnezdo. Radikalni prenapetneži so začeli govorniku kar na glas ugovarjati in „nemški“ župan (laškega rodú) je za tem zopet slovesno izjavil, da si on šteje v svojo dolžnost, „varovati nemški značaj Celovca“. Torej o ravnopravnosti noče sl. gospoda kar ničesar slišati! Župan svojo „vižo“ ponavlja že tolikokrat, da mora res vsakomur že presediti. Ali misli, da ga bo to rešilo pred nemškimi radikali? Ravno ta pojedina mu je morala pokazati, da ne, ker je preveč „mladih“, ki preže na njegov županski stolec. — Bakljade zvečer ni bilo, ker je deževalo.

Izpred porotnega sodišča. Dne 10. jun. 41letni laški delavec A. Foramiti je dne 19. maja blizu Celovca ubil nekega neznanega delavca. Zato je bil ohsojen na 8letno ječo. Radi detomora je bila 42letna delavka Apriessnig obsojena na 6letno težko ječo. 21letna natakara Marija Dorn, ki je dne 10. januarja vrgla svojega, 3 mesece starega otroka, pri Peravi v Dravo, je bila obsojena na smrt. Kot priča je bil tudi zaslišan nezakonski oče, V. Koloros iz Velikoveca. — Dne 11. junija. Župnik dr. J. Amschl v Vetrinju je tožil urednika „Kärnt. Wochenblatt“-a, Berčinger-ja radi razžaljenja časti. Berčinger je bil — oproščen. — Dne 12. jun. 23letni delavec Ferd. Mayer je dne 14. aprila v Celovcu delavca Prilaznika pahnul tako, da je le-ta obležal mrtev. Morilca so obsojili na 2½ leta ječe. Zaradi poverjenja je dobil 42letni bivši železniški odpravitelj M. Waltl v Št. Štefanu ob Zili 3 mesece zopora. Poneveril je zilski železnici 412 K. — 56 let stari dninar J. Krasnitzer je dne 30. jan. t. l. blizu Lebmaha napadel in oropal fanta Hafnerja. Vzel mu je 14 v in nož, vreden 40 v. Ker je bil že prej večkrat kaznovan, dobil je zato 7 let težke ječe. — Dne 13. jun. 37letni Janez Tišič, ključavničarski pomočnik, nazadnje na Plešivcu, je bil radi nenravnosti obsojen na 7letno težko ječo. Prej je bil že 19krat kaznovan. Zaradi tatvine je dobil 53letni A. Dobernig iz Lienca, ki je bil že mnogokrat kaznovan, 9letno težko ječo. Radi nenravnosti je bil 16letni hlapec A. Šlocer iz Pobirč ob Trgu obsojen na 15 mesecev težke ječe. — Dne 14. jun. Župnik Val. Kraut na Brnci je tožil urednika Prettenhoferja v Beljaku („Kärnt. Nachrichten“) radi razžaljenja časti. Dasi je moral obtoženi, oziroma njegov zastopnik, sam pripoznati, da je povsem neopravičeno žalil g. župnika, so ga porotniki vendar — oprostili!!

„Almanah“, spisali slovenski bogoslovci. Tako se imenuje zelo krasna in po vsebini zanimiva knjiga, katero so spisali gg. bogoslovci, in sicer: ljubljanski, goriški in mariborski. Celovski slovenski bogoslovci žal niso zastopani. Zakaj?! — Knjigo je uredil g. Fr. Grivec, naslovne slike itd. je napravil nadarjen umetnik gosp. Fr. Dobnikar, ki je, žal, minuli teden umrl v Ljubljani. Knjiga obsega lepo in temeljito spisane poučne sestavke in leposlovno berilo. Zlasti duhovnikom jo kar najtopleje priporočamo. Komad stane 2 kroni 40 vin., s poštnino 2 kroni 60 vin.

Povodnji. Deževno vreme zadnjih dnij je povzročilo po Zgornjem Koroškem zopet velike povodnji. Zila je prestopila bregove in napravila veliko škodo. Travniki in njive so mnogo trpele. Tudi v dravski dolini je škoda zelo znatna.

Svinjska kuga se je zopet pojavila v celovski okolici. Pokazala se je najprej v hlevih gosp. Hatheyera v Št. Petru pod Celovcem dne 10. jun. na svinjah, ki jih je bil kupil na Nižje-Avstrijskem. Mnogo svinj so morali zaklati. Svinjski sejmovi v

Celovcu so za nadalje prepovedani. V Št. Petru so morali poklati že mnogo svinj; dne 15. jun. so jih iz enega hleva poklali do 70.

Iz uradnega lista. V občinski pisarni v Pliberku se bo oddajal na dražbi lov sledečih občin, in sicer za dōbo 6 let: Dne 24. jun. ob 2. uri obč. Pliberk; dne 24. jun. ob 3. uri obč. Libuče; dne 24. jun. ob 4. uri obč. Blato. Dne 25. jun. ob 9. uri obč. Možica; dne 25. jun. ob 10. uri obč. Črna; dne 25. jun. ob 2. uri obč. Švabek. — Na učiteljski pripravnici v Celovcu je razpisano učiteljsko mesto za naravoslovje.

Droblj. V Javoriji se je ustanovila zasilna (ekspoziturna) šola. — „Bauernbund“ bo še-le prihodnjo nedeljo dne 23. t. m. zboroval v Grabštanju. — Blizu Beljaka našli so dne 3. t. m. na železnični progi čisto raztrgano truplo neznanega moža. — Blizu Mostiča se je dne 11. junija utopil 33letni kovaški pomočnik J. Rapoldi. Bolezen je bila uzrok samomora. Zapustil je udovo s tremi otroci.

Križem sveta.

Cesar v Pragi. Nad vse sijajno se je vršilo cesarjevo bivanje v zlati Pragi. Težko, da bi mogel slavni in mogočni vladar dobiti kje slavnější, lepši vsprejem, nego so mu ga priredili Čehi v staroslavni svoji prestolici. Omejeni prostori našega lista nam žal ne pripuščajo, da bi obširneje poročali o imenitnih slavnostih, ki so se minuli teden obhajale v stolopri Pragi v proslavo presvitemu cesarju. Že prvi sprejem je bil nad vse sijajen, mesto je bilo kar divno okrašeno, ter je cesar večkrat izrekel svojo zadovoljnost nad lepim vsprejemom. Posebno lepo se je vršila otvoritev novega Frančiškovega mostu. Cesar je obiskal mnogo javnih zavodov in naprav, sprejemal neutrudno razne osebe, kjerkoli pa se je pokazal, ga je zelo mnogoštevilno zbrano ljudstvo vedno najpristrčneje pozdravljalo. Konec slavnostim je napravila presijajna razsvetljava celega mesta v nedeljo zvečer. Dnevi cesarjevega obiska in njih nenavadni sijaj ostanejo češkemu narodu gotovo za vedno v hvalnem spominu!

Socijalni demokrat — boter ter ime „Prvi maj“. Kako se socijalni demokrati dejansko ravna po svojem geslu, da je vera zasebna reč, kaže sledeči dogodek: V Gambalungi blizu Genove so prinesli, kakor poročajo laški časniki, h krstu otroka nekega socijalnega demokrata. Boter, tudi socijalni demokrat, je na vprašanje duhovnika: „Ali veruješ v Boga Očeta vsemogočnega itd.“ namesto otroka odgovoril: „Ne verujem.“ Duhovnik je seveda zahteval od otrokovega očeta, da bi za botra pripeljal vernega človeka. Ali ko boter-socijalist ni hotel odstopiti, duhovnik ni hotel krstiti. K temu še pristavljamo, da je nekoliko dnij poprej otrokov oče ozmerjal duhovnika, ker otroku ni hotel dati imena „Prvi maj“. Najbolj zanimivo je, da zdaj socijal-demokratični listi to dejstvo navedajo za dokaz — duhovniške nestrpnosti!

Koleka oproščeni so vsled naredbe finančnega ministerstva z dne 17. aprila vsi spisi in priloge, kakor krstni, rojstni listi, spričevala o poroki in sploh vse priloge, katere se prilagajo prošnjam za pripoznanje domovinske pravice v zmislu drž. zakona z dne 5. decembra 1896.

Pazite na bankovce po 20 kron! Po nekaterih krajih zapazili so ponarejene bankovce po 20 K. Spoznajo le lahko od pravih. Število 20 na ogerskem besedilu je namreč malo zasukano. Pa tudi rdeča barva je bolj temna, kakor na pravih bankovcih.

Občinski svet v Solnogradu je upeljal četrti volilni razred z 10 mandati. V tem razredu voli v občinski svet vsak 24letni možki, ki je nad eno leto v Solnogradu. Volilno pravico žensk je občinski svet odpravil in s tem tudi ženska pooblastila. Nove volitve bodo vsako drugo leto. Predlog za upeljavo splošne, jednake in direktne volilne pravice je občinski svet odklonil.

Šestorici. Iz Belgrada javljajo, da je žena tamošnjega grško-iztočnega popa Arhangela obdarila na eden dan svojega moža s šestimi otroci. **O turškem sultanu.** „Daily Express“ je priobčil poročilo iz Carigrada, v katerem poroča, da je sultan ustrelil osebnega zdravnika, ker mu je le-ta ulil v uho neka zdravila, ki so povzročila hude bolečine. Sultan je mislil, da ga hoče otrovati, pa je ustrelil ves zbehan na zdravnika. Ko je slišal strel prvi komornik, je prestrašen tekkel v njegovo sobo. Sultan je mislil, da je ta v zvezi z zdravnikom ter je še tega ustrelil.

Na Pruskem bo slaba žetev. Kakor sedaj kaže, bodo pridelali letos na Pruskem za 183 milijonov manj pšenice; ter za 103 milijone manj rži. Državni ministri že zdaj računajo, kje bodo dobili vsaj nekaj denarne pomoči za ubogege kmeta. — Če bi Walderseja ne bili poslali na Kitajsko, bi kar imeli čistih 200 milijonov denarja na razpolago.

Požari na Ruskem. Na sumljiv način se množijo požari na Ruskem, o katerih menijo listi,

da so v zvezi s socijalističnim gibanjem v Rusiji. Dne 28. maja t. l. je v kraju Sajnsk, v guberniji Ufa upepelil požar 600 hiš in je vsled tega brez strehe 3000 ljudi. Na Finskem pa je pogorelo celo mesto Jureskule. Nek zločinec je zažgal mesto na štirih krajih, zgorelo je 500 hiš. V Litovsku pa je pogorel najlepši del mesta. Škode je več milijonov, ker so pogorela skoro vsa javna poslopja.

Gospodarske stvari.

O napajanju živine. (Konec.) Konje napajamo običajno trikrat na dan, zjutraj, popoldne in zvečer. Seveda je treba na potovanju večkrat napojiti, ker se živali znojé ter veliko vode izgubé, kar se mora nadomestiti s pijačo. Na potu podamo konjem vode, predno poženemo, a ne kedar ustavimo. Kdor poklada konjem sočivja (kar se pa le redko dogaja), tisti naj ne napaja nikdar hitro po krmljenju. Sočivje namreč v želodcu naraste in se napuhne, kar povzroči pogubonosno kóliko. Konje moramo napojiti, ko smo jih nahranili s senom in predno jim damo ovsu. Izkušnja je namreč pokazala, da je oves v tem slučaju lože prebaven in da se po nepotrebnem ne zapravlja. Ko bi napajali po krmljenju ovsu, tedaj bi izplaval iz želodca v čreva ter bi odšel neprebavljen v blato. — Za govedo in ovce zadošča dvakratno dnevno napajanje, namreč zjutraj in zvečer. Po krmljenju s svežo deteljo in sploh s svežo travo moramo goveda in ovce oprežno napajati, ali bolje rečeno: Nikoli ne napajamo brzo potem, ko smo nakrmili s svežo travo! To počenje bi utegnilo namreč napraviti hitro napenjanje, katero se čestokrat smrtno konča. Krmljenje goveje živine obstoji iz več oddelkov; predno damo zadnji in tudi najboljši del (delež) klaje, tedaj je pravi čas za napajanje. — Ako ne dajemo prasičem vodene piče, moramo jim dati po vsakokratnem krmljenju nekoliko vode. Najbolje ravnamo, ako postavimo v svinjske vrte potrebno število korit, katera naj bodo vedno napolnjena s svežo vodo; tu svinje pijó, kolikor jim baš drago.

Za ohranjenje zdravja bi bilo najbolje, ako bi imela živina zmirom dosti vode za pijačo pripravljene. V tem slučaju bi lahko pila, kedar bi baš hotela in kedar bi ji ugajalo. Seveda je to, razven v svinjskih vrtih, zelo težko in skoro neizvršljivo. Omeniti pa moram, da ob navadnih razmerah popolnoma zadošča za konje trikratno, a za goveda dvakratno dnevno napajanje; pri težkem in hitrem delu pa naj se napaja česče. Kdor tako ravna, tistemu se ni treba bati, da bi mu živina trpela preveliko žejo.

Premrzla voda je za bolno živino silno nevarna. Moje pero je preokretno, da bi mogel svoje čitatelje zadostno posvariti, da naj bi ne napajali bolne živine z mrzlo vodo. Večkrat napravi posestnik iz lahke, ozdravljive bolehnosti težko ter smrtonosno bolezen. Zakaj? Zaradi tega, ker napaja bolno živino z mrzlo vodo. Često opazujemo pri delavni živini vnetje v grlu, dušniku, ali naval krvi k pljučam. Omenjene bolezni so že same na sebi močno nevarne, a kmetič napoji bolno živino še z mrzlo vodo, in pljučnica je gotova. A pljučnica je zmirom zelo nevarna bolezen, kajti ona živino čisto umori. Kdo je vzrok ti nesreči? Gospodarjeva nevednost je temu kriva, ker ni vedel, da je mrzla voda bolnemu živinčetu nevarna. Vsak živinorejec se drži pravila: Nikar ne napajaj s premrzlo vodo, osobito pa velja to za bolno živino. Za bolne živali je postana voda najboljša in najzdravjša pijača.

Skaljena voda ni škodljiva. Pri vsakem dežju se primeša vodi nekoliko blata, prahu in drugih smetij, kar pa zdravju ni baš kvarno. Morska voda napravlja pri nenavajenih živalih drisko, slabo prebavljanje, scanje krvi itd. Vendar se polagoma navadijo tudi na to pijačo, da jo morejo piti brez nevarnosti. Močno nevarna je tista voda, kateri so primešane gnile živalske in rastlinske snovi, na primer luže in sploh vse stoječe vode. Ako mora živina piti dolgo časa tako izprijeno vodo, zbolí sčasoma za drisko, neprebnostjo, za različnimi glistami, in slednjič tudi pogine, če se vzroki ne odstranijo.

Nekateri imajo navado, da razgrinjajo v vodi konoplje za obležavanje. Konoplje imajo v sebi neki vsem živalim jako nevaren strup, katerega voda izvleče iz njih; zraven tega pa se pomnože gnile rastlinske snovi. Skratka: Voda, v kateri se namakajo konoplje, je izprijena ter izpodkopava zdravje, večkrat celo živino umori. O tem se lahko prepričamo na prav navaden način. Pred namakanjem konopelj je plavalo v ribniku (bajerju) neizmerno število gibčnih ribic; naenkrat pa so izginili omenjeni vodni prebivalci. Kam so prešli? Pomorila jih je izprijena voda. Taka voda je vsem našim domačim živalim škodljiva, a osobito govedom in ovcam; ona pa umori tudi goske in race. To nas uči, da ne smemo napajati živalij z vodo, v ka-

teri so konoplje razgrnjene. V tekoči vodi nima to nikakoršnih slabih nasledkov, ker hitro odteka. A stvar je drugačna v vodnjakih in stoječih vodah sploh.

Iz tega sestavka izprevidiš, dragi čitatelj, da povzroča nepripravna voda česče bolezni, kakor običajno misliš. Napajaj torej svojo živino le s čisto, primerno toplo in neizprijeno vodo, da jo obvaruješ boleznij, sebi pa odvrneš škodo in nesrečo. „Kmet.“

Tržne cene.

V Celovcu, dne 13. junija 1901.

Ime blaga	na birne		na hektolitre		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenica . . .	10	40	13	—	— konj
rž	9	66	12	7	— pitanih volov
ječmen . . .	—	—	—	—	28 vprežne vole
oves	5	66	6	80	— junce
tursica . . .	8	35	10	44	72 krav
pšeno	14	80	18	50	2 telici
proso	8	20	10	25	— pitanih svinj
krompir . . .	—	—	—	—	— prascev
leča	—	—	—	—	
ajda	7	50	9	37	

Pitani voli so po — K do — K, vprežni voli po 280 K do 310 K, krave po 170 K do 280 K.

Sladko seno je meterski cent po 5 K — v do 5 K 60 v, kisló seno po 3 K 80 v do 5 K — v, slama po 4 K 20 v do 5 K — v.

Promet je bil srednji.

Velikovec, dne 12. junija. Prignali so: 139 volov, 66 krav, 5 telic, 8 telet. Cena za pitano živino 60 do 64 kron, za vprežno živino 56 do 59 kron za meterski cent žive vage, 205 ovc, 170 svinj, 6 koz. Promet je bil srednje dober. Za svinje in ovce so bile cene visoke.

Beljak, dne 5. junija. Prignalo se je: 4 celaki, 21 vprežnih volov, 11 juncev, 12 krav, 16 telic. Cene za vole 52 do 54 kron za meterski cent žive vage. Promet je bil slab. Kupci s Tirolskega.

Vabilo.

Hranilnica in posejilnica v Šmihelu nad Pliberkom napravi svoj letni občni zbor na god sv. Petra in Pavla dne 29. junija 1901 v svoji uradni sobi ob 3. uri popoldne s sledečim vspešnim: 1. Poročilo tajnika. 2. Odobrenje računa za l. 1900. 3. Razdelitev čistega dobička. 4. Volitev odbora. 5. Slučajnosti. Ako zbor ob 3. uri ne bo sklepčen radi premajhnega števila navzočih udov, se bo vršil zbor ob 4. uri brez ozira na število navzočih udov.

Odbor.

Listnica uredništva.

Radi raznih zaprek nismo mogli v tej številki objaviti vsega poročila o znani dobrolovaški pravdi. Konec pride prihodnjič. Istotako bomo še obširneje poročali o tiskovnih pravadah gg. dr. Amschl-a in Kraut-a, ki kažejo, da so Slovenci in duhovniki na Koroškem res povsem — brezpravní!

Loterijske številke od 15. junija 1901.

Linc	65	6	36	39	40
Trst	9	83	75	48	18

NAZNANILA.

Janez Lavrič in Peter Aleš,

lončarja v Hodišah, pol ure od Vrbskega jezera, priporočata slavnemu občinstvu svojo bogato zalogo pečij, štedilnih ognjišč in vseh v to stroko spadajočih rečij, po najnižjih cenah in boljši kot drugod. Slavnemu občinstvu postregla bodeta vedno z najboljšim blagom.

Nove litanije

presv. Srca Jezusovega

s posvetilno molitvijo in prošnjo k najsvetejšemu Srcu se dobivajo v tiskarni družbe sv. Mohorja v Celovcu. 25 komadov stane 45 kr. (poština 5 kr.); 50 komadov 80 kr. (poština 10 kr.); 100 komadov 1 gld 40 kr. (pošt. 15 kr.)

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se uljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pisanih zavrtkov itd. po najnižjih cenah.

G. Rumpel,

inženier in stavbeni podjetnik,

Dunaj XIX., Colloredogasse 38,

Toplice — Gablonc — Maribor

prejema prva dela, napravljane načrtov in izdelovanje vodovodov, vsakovrstne dovode vode za občine, urade in zasebnike, vpeljevanje vode v hiše, vzdigovanje vode vsake vrste, vodnjake iz betona, zidanje plinarn in kanalizacije.

Najboljša priporočila!
27letna praksa!

Luka Zufer,

mizarski mojster v Celovcu,

Vetrinjska cesta št. 8.

priporoča svoje lastne izdelke likane in druge hišne oprave itd. za nizke cene.

Neobhodno potrebno za gospodarstvo!

Dr. Rosa balzam

za želodec,

iz lekarne B. FRAGNER-ja v PRAGI,

je že 30 let splošno znano domače zdravilo, katero pospešuje tek, olajšuje prebavo in lahko odvaža. Pri rednem uporabljanju ojačuje prebavne organe in je drži v pravem toku.

Velika steklenica 2 kroni, mala 1 krono.

Ako se prej vpošlje 2.56 K, pošlje se velika steklenica, in za 1.50 K mala steklenica franko na vse postaje avstro-ogerske države.

Pozor! Vsi deli zavoja imajo zraven natisnjeno in zakonito priznano varstveno znamko.



Pražko hišno zdravilo,

iz lekarne B. FRAGNER-ja v PRAGI,

je staro, najprej v Pragi uporabljavano hišno zdravilo, katero vzdržuje rane čiste in jih tudi obvaruje nečistobe ter ublažujoče deluje na vročino ter bolečine.

V škatljah po 70 in 50 v, s pošto 12 v več. Ako se vpošlje 3.16 K, se pošljejo 1/2 škatljice, za 3.36 K 3/4 škatljice, za 4.60 K 1 1/4 škatljice, za 4.96 K 1 3/4 škatljice franko na vse postaje avstro-ogerske države.

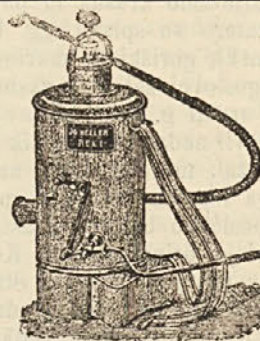
Pozor! Vsi deli zavoja imajo zraven stoječo in zakonito priznano varstveno znamko.



Glavna zaloga: lekarna B. Fragner-ja, c. in kr. dvornega zalagatelja, „pri črnem orlu“ v Pragi, Mala strana, št. 333.

Po pošti se razpošilja vsak dan. Zaloge v lekarnah Avstro-Ogerske.

Iščejo se prekopovalci.



Patentovane ročne in nahrbtnne škropilnice za žvepljanje,

delujoče na eno in dve strani.

Patentovani stroji za pokončevanje peronosper najnovejših sestavov.

Brizgalnice za ogljikov sulfid (injektorji) zoper filoksero.

Priprave za streljanje zoper točo.

Posebne brizgalnice za sadno drevje in vse druge priprave za sadje- in vinorejo pošilja za najnižje tovarniške cene

IG. HELLER, DUNAJ II., Praterstrasse 49.



Ceniki zastonj in poštnine prosto.